

LIGOCKIE DOBROCIE. RAZEM WIDZIMY, TWORZYMY I
BUDUJEMY

RAPORT Z DIAGNOZY ZASOBÓW, POTRZEB I
POTENCJAŁÓW KULTUROWYCH MIEJSKI DOM KULTURY
LIGOTA 2024

Hanna Kostrzewska, Łukasz Dziuba

Maj - 2024

SPIS TREŚCI

Wprowadzenie	2
Projekt "Ligockie dobrocie - razem widzimy, tworzymy i budujemy"	3
O instytucji	3
O dzielnicy	5
O badaniu	6
Warsztaty wydobywcze	6
Jak wykorzystać efekty diagnozy w swoim pomysłu?	7
Diagnoza	8
Warsztaty wydobywcze - spotkanie pierwsze - MDK Ligota	8
Warsztaty wydobywcze - spotkanie drugie - Kokociniec	11
Warsztaty wydobywcze - spotkanie trzecie, otwarte w Parku Zadole	13
Spotkanie badawcze - Klub Dyskusyjny	16
Warsztaty wydobywcze - spotkanie piąte dla przedstawicieli organizacji pozarządowych	18
Warsztaty wydobywcze - spotkanie szóste- Młodzież w VII Liceum Ogólnokształcącym im. Harcerzy Obrońców Katowic	20
WNIOSKI I REKOMENDACJE	25
INFORMACJE KOŃCOWE I PODZIĘKOWANIA	27

WPROWADZENIE

Niniejszy raport jest efektem etapu diagnostycznego projektu "Ligockie dobrocie - razem widzimy, tworzymy i budujemy" realizowanego przez Miejski Dom Kultury Ligota, a dofinansowanego przez Narodowe Centrum Kultury w Warszawie w ramach programu „Dom Kultury + Inicjatywy lokalne 2024”. Celem strategicznym programu jest inicjowanie działań służących wzmocnieniu zaangażowania domów kultury w życie społeczności lokalnej, odkrywaniu i rozwijaniu potencjału i kapitału kulturowego jej członków oraz kulturotwórczych zasobów społeczności. Program jest podzielony na dwa etapy. Pierwszy etap skupiony jest na diagnozie - głównie lokalnych zasobów i potencjałów, natomiast drugi na realizacji inicjatyw mieszkańców, które wyłaniane są w procesie konkursowym. Finałem pierwszego etapu jest upublicznienie diagnozy, której wnioski powinny być traktowane jako sugestie do działań proponowanych przez mieszkańców w ramach proponowanych przez nich inicjatyw.

Zgodnie z założeniami wyjściowymi celem projektu "Ligockie dobrocie - razem widzimy, tworzymy i budujemy" część badawcza obejmowała przeprowadzenie diagnozy społecznej w obrębie społeczności lokalnej, ze szczególnym uwzględnieniem dotychczas mniej aktywnych grup docelowych w kontekście możliwości ich współdziałania z MDK. Kluczowe było zbadanie potencjału kulturotwórczego mieszkańców - szczególnie tych mniej aktywnych, nie zawsze obecnych w życiu dzielnicy i w działalności MDK. W czasie spotkań o charakterze warsztatów wydobywczych przedstawiciele społeczności lokalnej mieli możliwość podzielenia się własną wiedzą, własnymi pomysłami, refleksjami na temat potrzeb oraz inicjatywami, które w ich opinii mogłyby sprawdzić się w środowisku lokalnym.

Cel projektu odpowiada celom programu DK+. MDK Ligota ma na uwadze ulepszenie programu kulturalnego dzielnicy, ale także dowiedzenie się co jest najważniejszego w Domu Kultury z oceny mieszkańców, jakie działania należy jeszcze wykreować, aby wzbogacić ofertę tego miejsca. Poprzez realizację działania MDK Ligota chce dać możliwość osobom nie będącymi liderami w dzielnicy, aby wykreowały swoje działanie, pobudzić mieszkańców Ligoty i Panewnik do aktywności. Program ma być pretekstem do dzielenia pomysłami, które na ten moment nie są realizowane. Przeprowadzenie diagnozy pozwoliło na lepsze poznanie potrzeb, zasobów i umiejętności mieszkańców.

Niniejszy raport przedstawia zgromadzone i poddane analizie informacje, pomysły i uwagi przedstawicieli społeczności lokalnej - mieszkańców dzielnicy. Realizacja działania diagnostycznego oraz konkursu na inicjatywy mieszkańców (w drugiej

części projektu) ma szansę przyczynić się do zwiększenia aktywności mieszkańców dzielnicy, ale także do wzmocnienia współpracy na linii instytucja - mieszkańcy.

Struktura raportu odzwierciedla zastosowane działania badawcze. Poszczególne badania i spotkania opisane są z uwzględnieniem wypracowanych w ich trakcie pomysłów na inicjatywy. W ostatniej części dokumentu można znaleźć wnioski i rekomendacje.

PROJEKT "LIGOCKIE DOBROCIE - RAZEM WIDZIMY, TWORZYMY I BUDUJEMY"

Projekt "Ligockie dobrocie - razem widzimy, tworzymy i budujemy" to propozycja w ramach której MDK Ligota wychodzi do mieszkańców dzielnicy Ligota i Panewniki z propozycją wspólnego działania.

Dom Kultury chce otworzyć się na działania oddolne. Są one cennym doświadczeniem dla kadry Domu Kultury i współpracujących mieszkańców. Projekt jest szansą, by w dzielnicy ulepszać program i ofertę kulturalną, aby odbiorcy byli usatysfakcjonowani i mogli w swobodny sposób realizować swoje pomysły, ambicje i potrzeby kulturalne i artystyczne blisko swojego domu.

MDK Ligota aktywnie współpracuje z grupą młodzieży i seniorów, ale (poprzez projekt "Ligockie dobrocie - razem widzimy, tworzymy i budujemy") chce poszerzyć grono aktywnie współpracujących z instytucją osób - tak, aby każdy mieszkaniec mógł skorzystać z tego projektu przychodząc z własnym pomysłem.

Celem projektu jest podkreślenie relacji Domu Kultury z mieszkańcami. MDK Ligota jest zainteresowany głosem mieszkańców. Ich wypowiedzi, opinie i porady na pewno zostaną wprowadzone w działanie Domu Kultury. Projekt w zamyśle organizatorów ma być pretekstem do zaangażowania obecnych i nowych odbiorców programu Domu Kultury.

O INSTYTUCJI

Miejski Dom Kultury "Ligota" w Katowicach jest instytucją kultury funkcjonującą w jednej z najbardziej zaludnionych dzielnic Katowic- Ligocie. Obszar ten jest zamieszkały przez około 35 tysięcy osób i jest bardzo zróżnicowany pod względem zabudowy co wiąże się jednocześnie ze zróżnicowaniem społecznym mieszkańców i co jest z tym związane posiadaniem przez nich różnych wartości, potrzeb i oczekiwań w zakresie kultury.

Wychodząc naprzeciw tym potrzebom instytucja organizuje różnorodne formy uczestnictwa w kulturze począwszy od szeregu zajęć stałych, warsztatów edukacyjnych dla najmłodszych, akcja zima, akcja lato, a skończywszy na konkursach wojewódzkich, koncertach, festiwalach i festynach, które integrują

społeczeństwo, a przede wszystkim pozwalają, a wręcz zachęcają do czynnego udziału w życiu kulturalnym Katowic.

Mieszkańcy są potencjałem MDK, a ich pomysły mechanizmem napędowym instytucji, co w rezultacie przełożyło się na realizację następujących projektów zainicjowanych oddolnie przez przedstawicieli społeczności lokalnej gdzie Miejski Dom Kultury "Ligota" pełnił funkcje opiekuna projektu.

Instytucja aktywnie współpracuje z osobami tworzącymi projekty obywatelskie w ramach Budżetu Obywatelskiego oraz Zielonego Budżetu. Wśród najważniejszych projektów należy wymienić:

1. "Piano-Tężnia Festiwal" - cykl recitali fortepianowych przy tężni solankowej oraz w Amfiteatrze w Parku Zadole. Wydarzenie w ramach Budżetu Obywatelskiego, gdzie MDK "Ligota" pełnił funkcję współorganizatora, a głównymi inicjatorami byli członkowie Rady Jednostki Pomocniczej nr 6. MDK "Ligota" organizował warsztaty pod nazwą „Oddychanie przez śpiewanie”, podczas których zaproszeni artyści mogli wraz z publicznością śpiewać popularne utwory.

2. "Eko warsztaty" - cykl warsztatów ekologicznych prowadzonych w ramach oddolnej inicjatywy realizowanej z programu Zielonego Budżetu. Warsztaty były organizowane i odbywały się przez całe lato na terenie Miejskiego Domu Kultury "Ligota".

3. "Lato w Amfiteatrze Park Zadole" - cykliczne koncerty odbywające się w okresie wakacyjnym w Amfiteatrze w Parku Zadole. MDK "Ligota" pełnił funkcje współorganizatora, a głównymi inicjatorami byli członkowie Rady Jednostki Pomocniczej nr 6. W sumie odbyły się cztery koncerty na których wystąpili między innymi Miuosh, Whiskey River i Grzegorz Poloczek.

4. "Łączy nas chleb" - inicjatywa lokalna Miasta Katowice 2021 w ramach Festiwalu Miast Partnerskich, której jednym z organizatorów był MDK "Ligota". Zaprezentowane zostały oryginalne receptury pieczenia chleba w tradycjach chrześcijańskiej, muzułmańskiej, romskiej i żydowskiej. Odbyły się degustacje i warsztaty pieczenia chleba domowego oraz prezentacje piekarni rzemieślniczych.

5. Ostatnio zrealizowany program "Koncerty na Strychu" gościł w MDK Ligota wykonawców ze śląskiej sceny muzycznej. Najlepszą możliwością było pozyskanie muzyków wywodzących się z dzielnicy Ligota jak np. KSMicroBand. Projekt zgromadził wierną widownię, która w pozytywny sposób wypowiadała się na temat Inicjatywy.

6. W listopadzie 2023 r. Miejski Dom Kultury "Ligota" przeprowadził cykl trzech warsztatów pn.: "Razem raźniej. Taneczna podróż do Andaluzji" mająca przybliżyć uczestnikom zajęć hiszpański taniec flamenco w teorii i praktyce. Na początku

prowadząca przekazywała wiedzę na temat kultury flamenco, zaproszony gitarzysta wykonywał mini koncert gitarowy Hiszpańskich utworów, a w kolejnej części spotkania uczestnicy mogli spróbować tańca flamenco pod okiem prowadzącej. Projekt cieszył się zainteresowaniem.

II. MDK "Ligota" jest przestrzenią do spotkań mieszkańców w grupach nieformalnych. Odbywają się u nas spotkania grupy "Szydełko i Druty", która gromadzi pasjonatów dziewiarstwa. Panie z grupy szydełkowej chętnie z nami współpracują prowadząc warsztaty szydełkowe, dzieląc się własnymi wytworami i współtworząc kolejne projekty.

III. Miejski Dom Kultury "Ligota" jest miejscem otwartym na podejmowanie współpracy z mieszkańcami dzielnicy, jak również sam chętnie dzieli się swoim doświadczeniem i przestrzenią. Zgłaszają się do nas wolontariusze z lokalnych szkół, chcąc poszerzyć swoje umiejętności i zdobyć nowe kompetencje społeczne. Wolontariusze biorą czynny udział w codziennej działalności MDK "Ligota" pomagając instruktorom w czasie prowadzonych zajęć oraz biorą czynny udział w organizacji imprez oraz podczas ich przebiegu.

Źródło: z informacji instytucji

O DZIELNICY

Ligota-Panewniki – dzielnica Katowic, położona w zachodniej części miasta, nad Kłodnicą. Graniczy z dwoma innymi dzielnicami: Załęską Hałdą-Brynowem częścią zachodnią i Piotrowicami-Ochojcem, a także z miastami Ruda Śląska i Mikołów. Dzielnica ta składa się z dwóch części miasta, będących w przeszłości osobnymi gminami: Ligota (wschodnia część dzielnicy; Nowa Ligota i część Starej Ligoty) i Panewniki (zachodnia część dzielnicy; Nowe Panewniki, Kokociniec, Wymysłów i Stare Panewniki), a także z północnej części Zadola (dawny przysiółek Piotrowic).

Ligota-Panewniki jest dzielnicą wielofunkcyjną z przewagą funkcji mieszkaniowej i usługowej o charakterze lokalnym, jest też siedzibą przedsiębiorstw różnych branż. Ważnym dopełnieniem Ligoty-Panewnik jest jej funkcja edukacyjna, zdrowotna i religijna. Mieszczą się tutaj trzy szpitale: należące do Śląskiego Uniwersytetu Medycznego w Katowicach Uniwersyteckie Centrum Kliniczne im. prof. Kornela Gibińskiego (jedna z dwóch placówek) i Górnośląskie Centrum Zdrowia Dziecka im. Jana Pawła II oraz Okręgowy Szpital Kolejowy w Katowicach. Istotną funkcję religijną pełni kościół rzymskokatolicki – znajduje się tutaj siedziba Prowincji Wniebowzięcia Najświętszej Maryi Panny Zakonu Braci Mniejszych w Katowicach, a swój dom prowincjalny ma też Zgromadzenie Sióstr Służebniczek Niepokalanego Poczęcia Najświętszej Maryi Panny.

Źródło: Wikipedia

WARSZTATY WYDOBYWCZE

W ramach działań diagnostycznych zrealizowano 6 spotkań badawczych, w tym 5 warsztatów wydobywczych.

- pierwsze spotkanie w dniu 23.04 w siedzibie MDK Ligota
- drugie spotkanie w dniu 25.04 w Szkole Podstawowej nr 67
- trzecie spotkanie otwarte w dniu 26.04 w plenerze, w okolicach Amfiteatru Zadole
- czwarte spotkanie w formule spotkania badawczego w dniu 29.04 w MDK Ligota w trakcie spotkania Klubu Dyskusyjnego poświęconego historii Zadola
- piąte spotkanie zamknięte dla przedstawicieli organizacji pozarządowych w dniu 9.05 w siedzibie MDK Ligota
- szóste spotkanie zamknięte dla młodzieży z VII Liceum Ogólnokształcącym im. Harcerzy Obrońców Katowic

Realizację spotkań celowo zaplanowano w różnych lokalizacjach i terminach, aby zwiększyć ich dostępność dla potencjalnie zainteresowanych uczestników. O spotkaniach otwartych szeroko informowano, m.in. za pośrednictwem strony www, plakatów i ulotek. Ponadto organizacja spotkania otwartego w plenerze pozwoliła dotrzeć także do "przechodniów", którzy dołączali (nawet jeśli tylko na chwilę) do rozmowy o dzielnicy.

Scenariusz rozmów był każdorazowo dostosowywany do grup odbiorców i miejsca, aby możliwie najskuteczniej uzyskiwać informacje.

Spotkania każdorazowo otwierała część informacyjna, przybliżająca uczestnikom ideę programu Dom Kultury+ Inicjatywy lokalne oraz szczegółowe zasady uczestnictwa w projekcie - szczególnie w części II dotyczącej naboru inicjatyw. Spotkania moderowane były przez badaczy, którym każdorazowo towarzyszyli przedstawiciele MDK, szczególnie dobrze znający poszczególne grupy odbiorców.

JAK WYKORZYSTAĆ EFEKTY DIAGNOZY W SWOIM POMYŚLE?

Chcesz, by Twój pomysł wpisywał się w DIAGNOZĘ? Przeczytaj kilka wskazówek jak to zrobić:

1. **Wczytaj się w to, o czym opowiadali uczestnicy warsztatów.** Jeśli Twój pomysł bezpośrednio lub pośrednio nawiązuje do wątków poruszanych w trakcie warsztatu – **opisz to.**
2. **Jeśli Twój pomysł łączy różne wątki / obszary** poruszane w trakcie warsztatów – **opisz to.** Umiejętność łączenia ze sobą różnych pomysłów i wykorzystywania różnorodnych zasobów to cenna kompetencja!
3. **Wczytaj się w rekomendacje,** które znajdują się na **stronie 25!** Jeśli Twój pomysł bezpośrednio lub pośrednio nawiązuje do rekomendacji – **opisz to.**
4. **ROZMAWIAJ! Z innymi mieszkańcami jak i z pracownikami MDK.** Nie masz pomysłu jak to zrobić? Skontaktuj się z pracownikami MDK Ligota – tam dostaniesz konkretne wskazówki co i jak zrobić.
5. Jeśli masz pomysł, ale nie czujesz się na siłach, by realizować go sam – **zaproś kogoś do współpracy lub opowiedz o pomyśle pracownikom MDK Ligota.**
6. **Kwestie finansowe i harmonogram ZAWSZE konsultuj z pracownikami MDK Ligota!**

WARSZTATY WYDOBYWCZE - SPOTKANIE PIERWSZE - MDK LIGOTA

Pierwsze spotkanie otwarte zostało zorganizowane w MDK Ligota w dniu 23.04.2024. Uczestniczyli w nim mieszkańcy dzielnicy, badacze, 3 przedstawiciele MDK. W spotkaniu uczestniczyła także animatorka kultury Programu DK+ z ramienia NCK.

Warsztat rozpoczęto krótką informacją dotyczącą celu spotkania. Elementem wprowadzającym do warsztatu wydobywczego była prezentacja głównych założeń Programu DK+. Program został przedstawiony w sposób przystępny. Podczas wstępu podkreślano że MDK Ligota jest gotowy wspierać pomysły mieszkańców, które zostaną zgłoszone w czasie naboru.

Następnie uczestnicy zostali połączeni w trzy grupy. Każda z grup miała wspólnie zastanowić się nad jednym z aspektów funkcjonowania dzielnicy i wylistować skojarzenia związane z zadaniem tematem. Następnie arkusze wypełnione przez jedną grupę były przekazywane kolejnej - tak, aby każda z osób mogła wypowiedzieć się w każdym z trzech obszarów.

Historia

Uczestnicy zostali poproszeni o wypisanie elementów związanych z historią dzielnicy. Mogły to być zarówno elementy historii materialnej (miejsca, zabytki), jak i znaczące wydarzenia historyczne, osoby oraz elementy historii niematerialnej takie jak tradycje czy zwyczaje.

Każda grupa miała czas aby uzupełnić swoje własne refleksje, finalnie wylistowano następujące elementy:

- Bazylika, klasztor oo Franciszkanów
- Kalwaria
- festiwal muzyczny Ekosong, niegdyś cieszący się wielką popularnością
- Amfiteatr Zadole
- Stary Dworzec kolejowy Katowice-Ligota
- Kaplica sióstr Służebniczek
- odpust św. Ludwika
- huta Ida
- uzdrowskowa dzielnica / uzdrowski charakter dzielnicy

- kolonia urzędnicza i zabytkowe wille z 20-lecia międzywojennego

Miejsca

Kolejnym tematem nad jakim pracowali uczestnicy spotkania była próba zmapowania miejsc w Ligocie i Panewnikach - tych które są znaczące, ważne, rozpoznawalne oraz tych, którymi warto byłoby się jeszcze zaopiekować.

W pierwszej grupie - miejsc wyjątkowych i pozytywnie ocenianych znalazły się:

- Park Zadole
- Dom Kultury
- Pachnioły (plac Miast Partnerskich)
- Osiedle Franciszkańskie
- Osiedle Zadole
- Osiedle Kokociniec
- Zieleń
- Lasy Panewnickie

W drugiej grupie - miejsc, które wymagają uwagi, tak aby było w nich "więcej piękna" znalazły się:

- dolina Ślepiotki w okolicach os. Zadole
- podwórka
- tzw. getto
- skwerki / wewnętrzne place na osiedlach
- murki, budynki, garaże

Aktywności

W kolejnej części uczestnicy spotkania dyskutowali i opisywali aktywności, które są charakterystyczne dla dzielnicy, czyli rzeczy, które w Ligocie i Panewnikach można "robić". Drugą częścią tego samego zadania było wylistowanie aktywności, których w dzielnicy brakuje. Wśród wymienionych znalazły się:

Istniejące:

- spacery historyczne
- spotkania z historią

- koncerty
- warsztaty szydełkowania
- biegi, marsze, rajdy rowerowe
- ognisko w mieście (Kokociniec)
- Święto Kwitnących Głógów
- Ekosong
- kino plenerowe (Kokociniec)

Potrzebne:

- przyblokowe "ogródki" tworzone przez mieszkańców
- aktywności zachęcające mieszkańców do wyjścia przed błąd, na ławeczkę
- objazdowy teatr
- warsztaty ekologiczne
- plener malarski
- muzyka, warsztaty z żywymi instrumentami dla dzieci / rodziców
- murale w przestrzeni dzielnicy

POTRZEBY I POMYSŁY UCZESTNIKÓW WARSZTATU WYDOBYWCZEGO

W ostatniej części warsztatu uczestnicy mieli za zadanie popracować nad swoimi pomysłami na inicjatywy dla mieszkańców dzielnicy. Każda z grup pracowała nad swoimi inicjatywami. Można było zaproponować jedną lub więcej aktywności, określając jednocześnie kiedy powinny się odbywać oraz kto miałby być grupą docelową - odbiorcami danej aktywności. Po zakończeniu pracy w podgrupach nastąpił czas na prezentacje pomysłów. Pojawiły się następujące inicjatywy:

Plenery malarskie

Wydarzenie miałyby odbyć się pod koniec sierpnia. Jeden z plenerów byłby dla kobiet, kolejny miałby charakter rodzinny - dla rodziców z dziećmi. Plenery realizowane byłyby pod koniec sierpnia. Każdorazowo miejscem plenerów miałyby być tereny zielone - być może las czy tereny zielone w okolicy os. Kokociniec. Grupą malujących opiekowałaby się podczas plenerów profesjonalna malarka, która - w razie potrzeby - instruowałaby malujących. Prace powstałe w wyniku plenerów mogłyby zostać pokazane podczas finałowej wystawy bądź wystawione na specjalnie zorganizowanej aukcji.

Teatr objazdowy

Działanie zaplanowane na ciepłe miesiące - sierpień bądź wrzesień. Pomysł zakłada zaangażowanie mieszkańców w budowanie sceny, scenografii, miejsca na widownię - tak, aby finalny spektakl był rezultatem współpracy. Pomysłodawcy pomyśleli także, aby w czasie jednego weekendu z teatrem prezentowany był zarówno spektakl dla dzieci (wcześniej) oraz spektakl dla dorosłych). Jako miejsce wydarzenia zaproponowano łąkę w okolicy ul. Hadyny.

Tablice lokalnej tożsamości

Inicjatywa polegająca na stworzeniu tablic (lub zainstalowaniu naklejek) z kodami qr, które po zeskanowaniu kierowałyby na stronę z informacjami o charakterystycznych, ważnych dla dzielnic Ligota i Panewniki osób, miejsc czy historii. W działanie mogliby zaangażować się mieszkańcy - szczególnie lokalni społecznicy (znający historie i mogący się podzielić wiedzą o dzielnicach). Inicjatywie towarzyszyć mógłby spacer z wyjaśnieniem sposobów funkcjonowania kodów.

Warsztaty z pokazem mody

Projekt na warsztaty krawieckie, w ramach których wykorzystywane będą materiały z recyklingu. Warsztaty zakończy pokaz mody, podczas którego zaprezentowane zostaną wytworzone elementy garderoby.

Warsztaty szydełkowania

Inicjatywa zakładająca przeprowadzenie warsztatów szydełkowania, ale z elementami integracji - pod hasłem "weź ryczka". Warsztat mógłby odbywać się w przestrzeni podwórek czy między blokami. Osoby biorące w nim udział, poza samym szydełkowaniem mogłyby po prostu rozmawiać, nawiązywać relacje z sąsiadami. Wytworzone w czasie działania prace mogłyby zostać przekazane na kiermasze charytatywne, a zebrane fundusze na rzecz pacjentów ligockich placówek medycznych.

Poduszkowe koncerty

Kameralne koncerty dla najmłodszych, z żywą muzyką i możliwością zapoznania najmłodszych i ich rodziców z instrumentami. Koncerty byłyby odpowiedzią na ograniczoną edukację muzyczną najmłodszych pokoleń. Jednocześnie stanowiłyby okazję do wspólnego muzykowania, śpiewania.

WARSZTATY WYDOBYWCZE - SPOTKANIE DRUGIE - KOKOCINIEC

Drugie spotkanie otwarte zostało zorganizowane w Szkole Podstawowej nr 67 na osiedlu Kokociniec w dniu 25.04.2024. Na spotkaniu pojawiło się troje uczestników. Z racji faktu, że zaznaczyli oni iż mają ograniczony czas na uczestnictwo w warsztacie, po przedstawieniu podstawowych założeń programu rozmowa z nimi przyjęła formułę otwartych konsultacji związanych z osiedlem i dzielnicą.

Z przeprowadzonych rozmów pojawiły się wątki, które grupują się w następujące obszary interwencji, które mogą być częścią inicjatyw oddolnych lub inspiracją dla liderów do ich zaprojektowania.

POTRZEBY I POMYSŁY UCZESTNIKÓW WARSZTATU WYDOBYWCZEGO

Architektura bardziej przyjazna seniorom

Ze względu na rosnącą liczbę osób starszych w społeczeństwie, należy zwiększyć działania poświęcone seniorom i podnosić świadomość mieszkańców na ich temat. Obserwacje wskazują na utrudnioną dostępność infrastruktury i usług publicznych dla seniorów. Warto promować dyskusję i edukację mieszkańców Ligoty i Panewnik poprzez warsztaty z projektowania uniwersalnego. Inne narzędzia, które mogą wspierać ten obszar to: **Kampanie informacyjne**; **Mobilne punkty wsparcia** -

Tymczasowe stoiska w różnych lokalizacjach, gdzie seniorzy mogą uzyskać pomoc i informacje; **Programy mentoringowe** - Wsparcie młodszych mieszkańców, którzy mogą pomagać seniorom w nauce technologii i obsłudze urządzeń cyfrowych; **Kawiarenki sąsiedzkie** - Regularne spotkania, gdzie seniorzy mogą integrować się, dzielić doświadczeniami i wspólnie rozwiązywać problemy.

Miejsce spotkań i integracji

Zwrócono uwagę na brak atrakcyjnej, dedykowanej przestrzeni dla spotkań i integracji oddolnej mieszkańców - gdy jest pogoda może to się dziać w plenerze, w przypadku jej braku jest deficyt atrakcyjnej sali, kawiarni, klubu, w którym można byłoby spędzić czas, porozmawiać, poznać nowych ludzi, wymienić się uwagami na temat dzielnicy i tego jak się w niej żyje, jakie są potrzeby i oczekiwania jej mieszkańców. Przestrzeń ta nie powinna być związana z placówkami edukacyjnymi - jest możliwość, by takim miejscem mogła być filia biblioteki publicznej, warto wtedy jednak zabezpieczyć współpracę z lokalnymi biznesami gastronomicznymi (kawiarnia, lodziarnia itp.) tak, by zbudować atrakcyjny klimat dla spotkań i rozmów.

Konsumpcjonizm

Spotkaniom i integracji nie sprzyja zjawisko powszechnego konsumpcjonizmu, które zdaniem jednej z uczestniczek wszechobecnie zagospodarowuje czas wolny mieszkańców - zarówno pokoleń młodszych i starszych. Galerie, sklepy wielkoformatowe, dyskonty a nawet małe sklepy tworzą skuteczne kampanie promocyjne "wykradając" czas wolny, który w innych okolicznościach mógłby być poświęcony właśnie spotkaniom i integracji. Warto, by inicjatywy oddolne stwarzały okazję do spotkania się, dialogu, refleksji, wypracowania przeciwwagi dla takiego konsumpcyjnego stylu życia.

Spotkania z inspirującymi twórcami

Dobrym punktem wyjścia do tworzenia okazji dla integracji i rozwoju mogą być spotkania z twórcami - zarówno tymi lokalnymi, katowickimi, ligockimi, panewnickimi, ale też z tymi twórcami "większego formatu" - np. Zbigniew Rokita. Warto, by tworząc taki program spotkań z twórcami zastanowić się nad kuratorem, który zaproponowałby narrację tematyczną dla tego typu działania.

Aktywni i Połączeni - rozwojowe zajęcia dla seniorów

yoga; zajęcia z komputerem; zajęcia ze śpiewem; poznawanie różnych kultur; integracja wśród starszych; przeciwdziałanie wykluczeniu osób starszych; odnalezienie sposobu na wyciągnięcie osób starszych z domu

Spacery z lokalną historią

Jedną z form wskazanych jako skuteczne w opowiadaniu lokalnych historii i poznawaniu dzielnic są spacery z przewodnikiem i lokalnymi historiami. Warto inspirować się tym narzędziem i rozważyć w jaki sposób wzmocnić uczestnictwo grup, które do tej pory nie uczestniczyły w takich działaniach - np. młodzież, bierni seniorzy lub osoby aktywne zawodowo.

Tożsamość

Katowice to mieszanka ludzi z całego kraju, z całego świata. W efekcie konfliktu w Ukrainie w Ligocie i Panewnikach pojawiła się też duża mniejszość ukraińska. Ta międzykulturowa mieszanka to mnogość historii, różnobarwnych tożsamości i kultur, które mogą być osią narracyjną dla tworzenia inicjatyw oddolnych. To też ludzie, którzy mogą być bohaterami oddolnych reporterskich inicjatyw oddolnych - a ich historie, jeśli pozostaną niewiecznione, znikną wraz z ludźmi, którzy przez wiek i choroby odchodzą.

WARSZTATY WYDOBYWCZE - SPOTKANIE TRZECIE, OTWARTE W PARKU ZADOLE

Trzecie spotkanie otwarte zostało zorganizowane w Parku Zadole w dniu 26.04.2024. Na spotkaniu pojawiło się początkowo 4 uczestników, ale w czasie trwania spotkania kolejne 2-3 osoby dołączały na chwilę przysłuchując się i wypowiadając w poruszanych tematach.

Schemat spotkania obejmował rozmowę dotyczącą zasobów dzielnicy (historia, miejsca, aktywności), jak i pomysły na inicjatywy, jakie mogłyby być potencjalnie zrealizowane w ramach programu DK+ Inicjatywy Lokalne.

Historia

Uczestnicy, podobnie jak w czasie spotkania w MDK zostali poproszeni o wypowiedź na temat skojarzeń dotyczących historii dzielnicy i jej dziedzictwa (materialnego i niematerialnego).

Uczestnicy spotkania zwrócili uwagę na następujące elementy (w części pokrywające się z wcześniejszymi refleksjami):

- Święto Kwitnących Głogów
- Kolonia Urzędnicza
- 7-ka, "Szkoła Leśna" (7 LO)
- Ligota jako uzdrowisko
- Dom Marii / Luft Kurort
- Huta Ida
- legenda o ukrytym skarbie
- groby w Lasach Panewnickich (m.in. grób Giemzy)
- klasztor Franciszkanów
- Szopka Panewnicka
- Ekosong
- Chata Mrowców (ul. Braci Wieczorków)
- Juwenalia (kiedyś odbywające się w Ligocie), Akademiki (domy Studenta), Straszny Dwór (nieistniejący już klub studencki)
- Kino Bajka
- mażoretki i pochody mażorettek
- Rada Dzielnicy (długa historia)

Miejsca

Kolejna część dyskusji dotyczyła miejsc - charakterystycznych, znaczących, miejsc spotkań. W dyskusji pojawiły się następujące wskazania:

- Park Zadole / Amfiteatr / Tężnia
- Dom Kultury
- Pachnioły (plac Miast Partnerskich)
- Klasztor i Kalwaria
- deptak przecinający kolonię urzędniczą

- Ligocki Ogród Spotkań (ul. Franciszkańska) *
- Akademiki (UŚ, SUM, UE)
- tereny zielone / leśne
- Okrągłak (knajpa w Parku Zadole)
- aula św. Franciszka (w Domu Związkowym)
- okolice ul. Ostrawskiej
- Panewniki - Starganiec (przynależący do Mikołowa, ale jest miejscem wypoczynku, z którego korzystają szczególnie mieszkańcy Ligoty i Panewnik)

Aktywności

W kolejnej części uczestnicy spotkania dyskutowali i opisywali aktywności, które są charakterystyczne dla dzielnicy, czyli rzeczy, które w Ligocie i Panewnikach można "robić". Wśród wymienionych znalazły się:

Istniejące:

- koncerty na Amfiteatrze i w MDK Ligota
- biegi / chodzenie z kijami
- jeżdżenie na rowerach
- basen
- stadion (na ul. Asnyka, wprawdzie nie na terenie dzielnicy Ligota, ale tłumnie odwiedzany przez osoby korzystające z Parku Zadole)
- tenis, skate park
- rekreacja
- kino plenerowe (Kokociniec)

Potrzebne:

- kino
- miejsce na pikniki
- plenerowe spotkania np. autorskie

POTRZEBY I POMYSŁY UCZESTNIKÓW WARSZTATU WYDOBYWCZEGO

Podczas spotkania, poza zasobami lokalnymi i specyfiką dzielnicy, były omawiane także potrzeby i załączki pomysłów na inicjatywy. Wśród nich znalazły się pomysły na:

- **spotkania autorskie** - z różnymi twórcami. Żeby spotkania miały możliwie najbardziej otwarty charakter i byłyby realizowane w plenerze. Zgodnie z intencją pomysłodawców spotkania odbywałyby się w cyklu
- **teatrzyki dla dzieci** - pomysł na inicjatywę dla najmłodszych zakładający poranki teatralne w letnie weekendy. Spektaklom mogłyby towarzyszyć różnorodne atrakcje dla dzieci i rodziców. Pomysł zakłada realizację w miesiącach letnich, w najlepiej plenerze (np. na scenie w Parku Zadole)
- **plenerowe spotkania / śniadanie na trawie** - inicjatywa zakłada poranne aktywności w przestrzeniach zielonych (park lub las). W ramach cyklicznych spotkań w letnie weekendy miałyby miejsce różnorodne aktywności, w tym np. joga, piknik, atrakcje dla dzieci i dorosłych. Piknik miałby potencjał integracji międzypokoleniowej. Wśród pomysłów na miejsce realizacji tej inicjatywy pojawiła się m.in. "psia polana" w Panewnikach - teren za ul. Bałtycką / ul. Wymysłów, służący mieszkańcom okolicznych domów i bloków jako miejsce do wyprowadzania psów, ale także jako miejsce zabaw w plenerze czy spotkań.
- **impreza taneczna** - pomysł na kolejną plenerową aktywność, tym razem wokół muzyki i tańca. Potańcówka, dancing lub dyskoteka - w plenerze, dla osób w różnym wieku, najlepiej realizowana w Parku Zadole (wspomniano, że brakuje takich wydarzeń dla osób starszych, gdyż dotychczasowe miejsce dyskotek - w centrum Katowic jest obecnie w remoncie)
- w dyskusji pojawiały się także potrzeby związane z inwestycjami bądź z powołaniem konkretnego miejsca, np. miejsce spotkań (kawiarnia), księgarnia lub miejsce, gdzie młode zespoły muzyczne mogłyby realizować próby

SPOTKANIE BADAWCZE - KLUB DYSKUSYJNY

Czwarte spotkanie w swojej formule było okazją do krótkiego zaprezentowania idei programu Dom Kultury+ Inicjatywy Lokalne oraz obserwacją badawczą. Spotkanie zorganizowane zostało przy okazji zebrania Klubu Dyskusyjnego zorganizowanego wokół historii Parku Zadole - historycznej części dzielnicy Ligota.

Historia - a rozumiejąc szerzej - dziedzictwo kulturowe, zarówno to materialne jak i niematerialne, są doskonałym nośnikiem Inicjatyw Oddolnych. Warto więc czerpać zarówno z wątków historycznych, które pojawiły się w trakcie spotkania, jak i z

wiedzy eksperckiej osób gromadzących się wokół Klubu Dyskusyjnego - kontakt z nimi dostępny jest przy współpracy z pracownikami MDK Ligota.

Poniżej hasła historyczne, które pojawiły się w trakcie spotkania mogące do Inicjatyw Oddolnych:

Zadole i historia Zadola na mapach - od pierwszej zabudowy (1736 r.) do dzisiaj.

Chłopska/gospodarcza historia Katowic na przykładzie terenów Zadola - gospodarstwa, budynki gospodarcze na przykładzie Młynów (np. Materli), zadolskie rodziny i ich drzewa genealogiczne - jakie są korzenie Zadola, Ligoty, Panewnik?

Zabór Pruski na terenie Katowic - systemy miar, jakość życia, sąsiednie zabory - podobieństwa, różnice, konsekwencje.

Zadole kiedyś i dziś - historyczne mapy i fotografie a współczesna zabudowa. Jak utrwalić historię w dzisiejszej przestrzeni publicznej?

Przyroda Zadola - Ślepiotka, stawy i lasy, tereny łowieckie - jak przyroda i jej gospodarka wyglądały kiedyś, a jak wygląda dzisiaj?

Kopalnia Murcki/Kopalnia Brandenburg - która kopalnia jest najstarsza? Wątki społeczne: wydobywanie, górnictwo, przemysł - tożsamość, konsekwencje wydobywania, transformacja przemysłowa.

Wpływy Dworu Pszczyńskiego na terenie Zadola (i Katowic) - od zależności do samorządności.

Katowickie dziedzictwo harcerskie - bogata historia harcerstwa w Katowicach zasługuje na uznanie i upamiętnienie w przestrzeni miasta i dzielnicy Ligota. Koncepcję stworzenia pomnika harcerzom i harcerstwu zaproponowana została przez katowickich twórców - braci Burzyńskich. Propozycja pomnika wymaga wsparcia społeczności lokalnej i konkretnych działań mających na celu zabezpieczenie kolejnych etapów jego powstawania - wspierać tę propozycję mogą inicjatywy lokalne odwołujące się do upamiętniania i upowszechniania tego dziedzictwa.

Powyższe wątki to tylko załączki bardziej rozbudowanych tematów historycznych, które mogą stanowić punkt wyjścia dla inicjatyw lokalnych wywodzących się od mieszkańców. W przypadku bardziej rozbudowanych narracji historycznych warto konsultować swój pomysł z ekspertami, którzy mają konkretną wiedzę historyczną i rozeznanie w faktach. Materialne i niematerialne dziedzictwo kulturowe mogą być skutecznym spoiwem dla społeczności lokalnych, dlatego warto poszukiwać i upowszechniać to dziedzictwo w programie Dom Kultury+ Inicjatywy Lokalne.

WARSZTATY WYDOBYWCZE - SPOTKANIE PIĄTE DLA PRZEDSTAWICIELI ORGANIZACJI POZARZĄDOWYCH

Dodatkowe spotkanie w dniu 8.05.2024 zorganizowano dla zamkniętej grupy przedstawicieli organizacji pozarządowych / lokalnych aktywistów. Podobnie jak w przypadku spotkań otwartych dyskutowano o potencjałach, a także potrzebach lokalnej społeczności.

Dziedzictwo i historia

Podczas spotkania dyskutowano o zasobach dzielnic. W przypadku tematu historii i dziedzictwa zwrócono uwagę na:

- historię Ligoty jako dzielnicy-uzdrowiska
- dzielnicowy odpust
- procesja na Boże ciało
- Święto Kwitnących Głogów
- zjazdy na sankach na Kalwarii

Miejsca

Jako charakterystyczne dla dzielnicy miejsca wylistowano:

Znaczące:

- Pachnioły
- Park Zadole
- Kalwaria
- targowisko
- Bazylika o.o. Franciszkanów
- Ogród przy Radzie Dzielnicy na ul. Franciszkańskiej

Wymagające więcej piękna / aktywności - potencjalne miejsca realizacji inicjatyw:

- mieszkania socjalne (za domem przyjeźc Eliza w Panewnikach)
- skatepark
- tzw. "Zajęcza Polana"
- łąka na Panewnikach (wspomniana także wcześniej jako "Psia polana")
- baraczek na terenie ogródków działkowych

Wylistowano także instytucje i osoby, które mogłyby zostać zaangażowane przy realizacji inicjatyw:

- Twierdza
- grupa mieszkańców skupionych przy p. Dorocie Żywicy (os. Kokociniec)
- szkoły (SP nr 67, 20)
- sklep Deszczu Kropelką
- Biblioteka

Aktywności

Jeśli chodzi o aktywności zwrócono uwagę na:

- spotkania autorskie
- inicjatywy skupiające miłośników rękodzieła
- aktywności sportowe

POTRZEBY I POMYSŁY UCZESTNIKÓW WARSZTATU WYDOBYWCZEGO

W czasie rozmowy pojawiły się zarysy pomysłów na różnorodne inicjatywy, których - zdaniem rozmówców - brakuje w Ligocie i Panewnikach:

- aktywności wokół tematyki **filmowej** - pomysł na rozpoczęcie działalności dyskusyjnego klubu filmowego lub/i serialowego. Inicjatywa wynika ze świadomości współczesnego typu kontaktu ze sztuką filmową - filmy i seriale oglądane są głównie w domu / na telefonie - zwykle w pojedynkę. Klub filmowy umożliwiłby otwarcie się na inne interpretacje filmów i seriali. Spotkania miałyby także charakter działania integracyjnego i skłaniającego mieszkańców dzielnicy do wzajemnego poznawania się. Alternatywnie pomysłem mogłyby być także warsztaty filmowe / filmoterapia
- **spotkania autorskie** lub **spotkania z ciekawymi ludźmi** - które miałyby otwarty, włączający charakter
- **slajdowiska** - spotkania wokół podróży, zaproszenia podróżników (bardziej lub mniej znanych). Podczas spotkań uczestnicy także mogliby dzielić się własnymi refleksjami i wspomnieniami z podróży.
- inicjatywy **podwórkowe** - mające na celu pobudzenie podwórek, czy wewnętrznych placów na osiedlach (np. przechodząca z podwórka na podwórko grupa animatorów czy grupa muzyczna)
- inicjatywy **ekologiczne** - np. wspólne działania zazieleniające tereny dzielnicy czy wymiana kwiatów

- grupy wsparcia / spotkania, w których centralnym punktem byłyby rozmowa osób o podobnych problemach
- propozycje poza kulturalne, a dotyczące dzielnicy: autobus na Starganiec, ławki na Poleskiej i na przeciw placu Miast Partnerskich, uatrakcyjnienie terenu wokół szkoły 7-ki (LO nr 7)

Warto zaznaczyć, że spora część sugestii, które pojawiły się podczas mapowania potrzeb dotyczą elementów, które składają się na ofertę MDK. W niektórych przypadkach mieszkańcy uczestniczący w spotkaniach mogli nie mieć świadomości oferty domu kultury.

WARSZTATY WYDOBYWCZE - SPOTKANIE SZÓSTE- MŁODZIEŻ W VII LICEUM OGÓLNOKSZTAŁCĄCYM IM. HARCERZY OBROŃCÓW KATOWIC

Piąte spotkanie zostało zorganizowane w VII Liceum Ogólnokształcącym im. Harcerzy Obrońców Katowic w dniu 13.05.2024. Warsztat wydobywczy dedykowany był klasie liczącej 26 osób.

Badanie wydobywcze miało na celu przedstawienie młodzieży założeń programu Dom Kultury+ Inicjatywy Lokalnej. W następnej części identyfikowane było pole obszarowe rozumienia definicji "Kultura" przez młodzież uczestniczącą w spotkaniu. Trzecim krokiem było odkrycie metod i narzędzi w jaki sposób młodzież regeneruje się.

Ostatnim krokiem warsztatu była praca grupowa, w trakcie której cztery grupy starały się połączyć działania łączące "kulturę" i "regenerację" w celu stworzenia inicjatyw interesujących i angażujących dla młodzieży. Poniżej efekty prac warsztatowych.

Skojarzenia z kulturą

- wychowanie
- postawa obywatelska
- wolność słowa
- spokój
- maniery
- klasa (poziom)
- decyzje
- swoje zdanie

- szacunek, honor - do klubów sportowych
- sztuka
- wrażliwość
- uprzejmość
- wyrozumiałość
- historia
- tradycja
- stare budynki
- muzyka
- zabytki

Regeneracja

- audiobooki
- muzyka
- spanie
- czas wolny
- znajomi
- gry
- tworzenie czegoś
- spacer
- spotkania kibicowskie
- rower MTB
- wędkarstwo
- fortepian
- trening siłowy, sztuk walki
- piłka nożna
- aktywność fizyczna

- przyjaciele

POTRZEBY I POMYSŁY UCZESTNIKÓW WARSZTATU WYDOBYWCZEGO

Powyższe wątki były punktem wyjścia do dyskusji, a następnie do pracy w grupach. Prace grupowe stworzyły załączki pomysłów dla Inicjatyw Oddolnych, które zostały opisane poniżej.

Zielona przestrzeń przyjazna dla młodzieży

Inicjatywa mająca na celu stworzenie w Parku Zadole strefy do relaksu i zabawy, gdzie młodzi ludzie mogą spotykać się z przyjaciółmi, uczestniczyć w warsztatach i wydarzeniach plenerowych oraz uczyć się odpowiedzialności społecznej poprzez działania na rzecz utrzymania czystości i ochrony środowiska. Promowane ma być aktywne spędzanie czasu na świeżym powietrzu, integrację oraz rozwijanie ekologicznej świadomości. Dobra pogoda może sprzyjać organizacji pikników, gier zespołowych, a także kreatywnych zajęć, takich jak malowanie plenerowe czy warsztaty rękodzielnicze.

AKCJA - INTEGRACJA

Zespół działań dostrzeżonych przez młodzież, które mają na celu kompleksowe wsparcie młodzieży w ich rozwoju społecznym i kulturowym. Poprzez różnorodne aktywności, młodzież będzie miała okazję nawiązywać nowe znajomości, uczyć się współpracy oraz rozwijać swoje pasje w przyjaznym i wspierającym środowisku.

Młodzież wskazywała działania społeczne i kulturowe poprzez różnorodne działania edukacyjne, artystyczne i sportowe. Zajęcia sportowe, np. treningi sportów walki - np. kickboxingu i Muai Thai w lokalnych klubach sportowych, które będą służyć nie tylko rozwojowi fizycznemu uczestników, ale także budowaniu ich pewności siebie i samodyscypliny. W skateparku może być miejscem do dla warsztatów z zakresu komunikacji, rozwiązywania konfliktów i pracy zespołowej, które pomogą młodzieży rozwijać kompetencje społeczne i promować pozytywne postawy. Zielone wtorki to cotygodniowe spotkania edukacyjne poświęcone ekologii i ochronie środowiska, mające na celu zwiększenie świadomości ekologicznej i promowanie proekologicznych zachowań.

Amfiteatr w Parku Zadole stanie się miejscem wydarzeń kulturalnych, takich jak koncerty, pokazy filmowe i występy teatralne, które będą rozwijać zainteresowania kulturalne młodzieży i integrować ją poprzez wspólne uczestnictwo w tych wydarzeniach. Jako inna dyscyplina interesująca dla męskiej części publiki było wędkarstwo. Kółko i zajęcia teatralne mogą wspierać w budowaniu wiedzy i

kompetencji w zakresie publicznych występów, co pozwoli uczestnikom rozwijać kreatywność, umiejętności wyrażania siebie i współpracę zespołową. Warsztaty handmade umożliwią młodzieży wspólne zaprojektowanie i wykonanie ławki do parku, tworząc przyjazną przestrzeń dla młodych ludzi oraz rozwijając ich umiejętności manualne i zespołowe.

Festyn muzyczny

Młodzież chciała zaprogramować wydarzenie muzyczne, które ma zaangażować ich przedstawicieli poprzez różnorodne działania muzyczne i artystyczne. To też okazja do połączenia pasji do muzyki z rozwojem osobistym i integracją młodzieży. Daje młodym ludziom przestrzeń do wyrażania siebie, rozwijania talentów i budowania pewności siebie w przyjaznym i wspierającym środowisku.

Festyn mógłby bazować na twórczości artystów popularnych w tej grupie wiekowej, np. Mata, Young Igi, Sobel, Sanah, Kizo itp. Marzeniem byłoby zaproszenie któregoś z nich na tego typu wydarzenie.

Młodzież wyraziła też zainteresowanie aktywnym tworzeniem muzyki. Zorganizowane zostaną warsztaty "Jak zbudować zespół/występ w 2 miesiące", podczas których młodzi uczestnicy będą mogli się dowiedzieć jak wybrać członków zespołu, przeprowadzać regularne próby oraz przygotować repertuar na występy. Dodatkowo, młodzież będzie miała możliwość wykazania się swoimi umiejętnościami w mini konkursie "Mam Talent", gdzie uczestnicy będą mogli zaprezentować swoje talenty przed publicznością. To świetna okazja dla młodych ludzi, aby poczuć się jak prawdziwe gwiazdy sceny i zyskać aplauz rówieśników.

Festyn mógłby być też okazją do sprawdzenia się nauki występów i prezentacji publicznych w formie warsztatów lub jakiegoś cyklu edukacyjnego. Dzięki temu młodzież nauczy się, jak pewnie prezentować się na scenie, jak radzić sobie z tremą i jak skutecznie komunikować się z publicznością.

Rewitalizacja / Spotkania / Rozrywka

To zespół propozycji, które mają łączyć elementy ożywienia przestrzeni publicznej, integrowania społeczności lokalnej oraz promowania zdrowego i odpowiedzialnego stylu życia. Młodzież zwróciła uwagę na kwestie rewitalizacji zabytkowych miejsc oraz przestrzeni publicznej, ze szczególnym naciskiem na ekologię i przywracanie funkcji społecznej miejscom takim jak amfiteatr w Parku Zadole. Ponadto, promowana będzie "rewitalizacja indywidualna" rozumiana jako zachęcanie do funkcjonowania bez smartfona, co sprzyjać będzie pełniejszemu doświadczeniu rzeczywistości i wzmocnieniu relacji międzyludzkich.

Spotkania będą odgrywać kluczową rolę w inicjatywie, umożliwiając młodzieży spędzanie czasu z muzyką, przyjaciółmi i/lub z klubami sportowymi i ich kibicami w bezpieczny i odpowiedzialny sposób. Padła propozycja spotkań przy piwie bezalkoholowym - click-baitowe zaproszenie ma służyć skupieniu uwagi, a najważniejszą funkcją takiego komponentu ma być samo spotkania które w odpowiedzialnej atmosferze promującej zdrowy styl życia. Warto rozważyć komponent podobnych spotkań dla kibiców, by promować rodzinne celebrowanie kultury kibicowskiej, może to być też okazja do spotkań z lokalnymi sportowcami, którzy z pewnością ułatwiliby promowanie takiego działania szerszej publiczności.

Rozrywka rozumiana jest jako propozycje obejmujące np. seanse kinowe w plenerze, promujące różnorodność kulinarną przy współpracy z food truckami, pokazy samochodów dla amatorów motoryzacji oraz projekcje dobrych filmów - warto posilkować się ekspertem, który zaproponowałby dobre kino rozrywkowe w tej grupie wiekowej.

WNIOSKI I REKOMENDACJE

Działania badawcze, obejmujące zarówno warsztaty wydobywcze, spotkania zamknięte i otwarte pozwoliły poznać specyfikę Ligoty i Panewnik. Uczestnicy spotkań dzielili się wiedzą i refleksjami dotyczącymi dzielnicy, dzięki czemu można było lepiej poznać potencjał tego miejsca, jak i potrzeby / pomysły społeczności lokalnej na nowe działania.

Spotkania wydobywcze dawały uczestnikom dużą swobodę jeśli chodzi o kreowanie wizji nowych aktywności w dzielnicy. Refleksje uczestników pozwoliły wypracować rekomendacje, które mogą być wskazówkami dla osób chcących zgłosić inicjatywy w naborze w drugim etapie projektu

Najważniejsze wnioski i rekomendacje przedstawione są poniżej. Kolejność jest przypadkowa, nie oznacza ich ważności:

1. **Plener** - działania realizowane w przestrzeni publicznej, w plenerze mają ważny potencjał integracyjny, włączający. Działania o otwartym, plenerowym charakterze pomagają przezwyciężać indywidualne bariery, mają "niski próg wejścia". Ponadto wykorzystują potencjał dzielnicy, w której nie brakuje miejsc na realizację kulturalnych inicjatyw plenerowych. Warto w realizacji inicjatyw wyjść poza standardowe miejsca (jak Park Zadole), które są już mocno obciążone działaniami kulturowymi i próbować ożywić przestrzenie dotychczas rzadziej wykorzystywane w takich przedsięwzięciach.
2. **Historia / dziedzictwo** - materialne i niematerialne dziedzictwo kulturowe - tradycja,, sięganie do historii i przyglądanie się dawnym zwyczajom w celu znalezienia ich śladów we współczesności to bardzo dobra inspiracja dla lokalnych inicjatyw! Współpracując z ekspertami oraz ludźmi związanymi z Klubem Dyskusyjnym funkcjonującym w MDK Ligota można wzbogacać swoje pomysły o wątki historyczne ściśle związane z Katowicami i jego najważniejszymi dla projektu dzielnicami - Ligotą i Panewnikami. Twórcze i wspólnotowe działania oparte na losach przeszłych pokoleń z pewnością wyzwolą zainteresowanie historią. Szczególnie inspirujące mogą być badania dotyczące wyglądu i funkcji konkretnych miejsc w przeszłości oraz jego dzisiejszego stanu. Inicjatywy takie jak projekty filmowe, rysunkowe, reportażowe czy fotograficzne mogą z kolei służyć jako krok do integracji międzypokoleniowej.
3. **Integracja w plenerze** - wspólną cechą wielu pomysłów były działania realizowane dla szerokiego grona odbiorców, mające potencjał integracyjny - m.in. pikniki czy "śniadanie na trawie". W licznych propozycjach inicjatyw wracał pomysł realizacji działań, w ramach których mieszkańcy dzielnicy mogliby odpocząć, spędzić wspólnie czas, poznać się i porozmawiać.

4. Wśród propozycji mieszkańców wykraczających poza bieżącą ofertę Domu Kultury, pojawiały się działania o charakterze **tanecznym** (szczególnie z uwzględnieniem starszych osób). Warto podkreślić integracyjny i wspólnotowy potencjał tańca. Organizacja potańcówek, dyskotek czy warsztatów tanecznych dla odbiorców w różnym wieku mogłaby cieszyć się zainteresowaniem szerokiego grona odbiorców i z powodzeniem być realizowana w przestrzeni otwartej.
5. **Muzyka** - temat muzyki pojawiał się w pomysłach i propozycjach mieszkańców niezależnie od ich wieku. Komponent muzyczny (wykonawczy, twórczy lub bardziej bierny - odbiorczy) warto uwzględniać w proponowanych inicjatywach. Formuła może być różnorodna, w zależności od kreatywności twórców inicjatyw np. koncerty, warsztaty muzyczne, wspólne muzykowanie (śpiew, karaoke).
6. **Przestrzeń publiczna** - sporo dyskusji warsztatowych i rozmów indywidualnych toczyło się o obiektach w przestrzeni publicznej, które, zdaniem mieszkańców, zatraciły społeczne funkcje i często są mało estetyczne. Jeśli ktoś decyduje się swoją oddolną inicjatywą na interwencję w tym obszarze, koniecznie powinien zwrócić uwagę na to **kto jest dysponentem danej przestrzeni/obiektu tak, by działania społeczne i/lub ich rewitalizacja odbywały się zgodnie z prawem!**
7. **Młodzież** - jeśli myślisz o inicjatywie skierowanej do młodzieży - **koniecznie zaprosz ich do dialogu!** Tworzenie pomysłów dla tej grupy bez rozmowy z nimi nie jest dobrym pomysłem. Warto, by ich przedstawiciele sami zaplanowali przynajmniej część inicjatywy, łącząc przyjemne z pożytecznym - zabawę z podnoszeniem umiejętności organizacyjnych!
8. Udział mieszkańców w warsztatach wydobywczych pokazał ich aktywność, chęć włączania się w działania kulturalne i chęć wspierania własnymi pomysłami MDK. Warto zadbać o działania, dzięki którym mieszkańcy mieliby szansę na kontynuację angażowania się. Forma i zakres **rozbudzania kulturotwórczego potencjału** powinna zostać dostosowana do możliwości i mocy MDK, jednak nabór inicjatyw mieszkańców jest działaniem wartym kontynuowania.

INFORMACJE KOŃCOWE I PODZIĘKOWANIA

Projekt "Ligoćkie dobroćie - razem widzimy, tworzymy i budujemy" jest realizowany przez Miejski Dom Kultury Ligoć, a dofinansowany ze środków Ministra Kultury i Dziedzictwa Narodowego w ramach programu Narodowego Centrum Kultury: Dom Kultury+ Inicjatywy lokalne. Edycja 2024.

Koordinacja projektu z ramienia MDK: Krzysztof Dembski

Zespół MDK zaangażowany w projekt: Marcin Placek, Justyna Żychoń, Justyna Kwiatkowska, Krzysztof Dembski

Animatorka projektu z ramienia Narodowego Centrum Kultury: Ewelina Jurasz

Opracowanie metodologii badań, realizacja badań i sporządzenie raportu: Hanna Kostrzewska, Łukasz Dziuba

Dziękujemy uczestnikom badań oraz partnerom wspierającym realizację projektu!